

HERTA MÜLLER

Călătorie într-un picior

Traducere din germană de
CORINA BERNIC

HUMANITAS
fiction

Sub dispozitivele radar care se învârtteau pe cer, printre micile sate, erau postați soldați. Aici fusese granița celeilalte țări. Coasta abruptă care se înălța pe jumătate până la cer, tufele, liliacul de pe mal, toate acestea deveniseră pentru Irene capătul celeilalte țări.

Irene vedea cel mai clar acest capăt în apa care lovea malul și apoi se retrăgea. Care lovea scurt malul și se retrăgea îndelung, până departe, în spatele capetelor înotătorilor, ajungând să acopere cerul.

În această vară dezlânată Irene simțea pentru prima oară mai aproape de ea retragerea apei în depărtare decât nisipul de sub picioarele ei.

La fel ca și în celelalte veri, Irene vedea pe treptele coastei abrupte, unde pământul se fărâmița, tăbliile pe care scria: „Pericol! Alunecări de teren“.

În această vară dezlânată, avertizarea avea pentru prima oară mai puțin de-a face cu țărnul și, în schimb, mult mai mult cu Irene. Coasta abruptă

arăta ca și cum ar fi fost înălțată de soldați din bucăți de pământ și nisip, astfel încât vârtoarea, de oriunde ar fi fost, să nu pătrundă pe uscat.

Seara soldații erau beți. Mergeau încoace și încolo. Sticlele zăngăneau în tufișuri. Departe de popicării, de rochiile de vară dansând în restaurante, soldații stăteau sub pâlniile dispozitivelor radar. Acestea receptau doar lumina și jocul de culori din apă. Aparțineau graniței celeilalte țări, așa cum și soldații aparțineau graniței celeilalte țări.

Noaptea, cerul și apa erau identice.

Cerul strălucea neliniștit, cu stelele răsfirate, purtate de flux și reflux. Era negru și liniștit. Iar apa vuia.

Pe când apa se întunecase deja, iar valurile erau înalte, cerul rămânea gri până ce, de dedesubt, se ivea noaptea.

Irene se plimba câte două ore de-a lungul țărmului, până ce din cârciuma din sat se auzea muzica trupei rock. În fiecare seară câte două ore.

Vorba vine, plimbări.

În prima seară, Irene se uitase la cer și peste apă. Apoi, o tufă se mișcase altfel decât celelalte. Nu de la vânt.

În spatele tufei stătea un bărbat. Mai tare ca apa ce izbea în mal, dar totuși parcă șoptind, el spusese:

— Uită-te la mine. Nu fugi. Nu-ți fac nimic. Nu vreau nimic de la tine. Vreau doar să te privesc.

Irene se oprise în loc.

Bărbatul își freca mădularul. Gâfâia. Marea nu-i acoperea vocea.

Apoi, de pe unghiile degetelor i-a picurat ceva. Gura i se frânse, iar fața îi deveni moale și bătrână. Apa izbea în mal. Bărbatul închise ochii.

Irene îi întoarse spatele. Îi era frig. Văzu ridi-cându-se fum la capătul golfului, acolo unde erau bărcile.

Tufa se mișca în vânt. Bărbatul plecase.

Irene nu s-a dus la capătul golfului. Nu voia să vadă vreun om. Să nu vadă chip de om acolo unde erau bărcile, unde se ridica fumul.

Zilele care au urmat au fost luminoase și goale.

În toate acele zile, Irene a trăit în așteptarea serii. Serile legau strâns zilele una de alta. Carotida îi zvâcnea, la fel și pulsul și tâmplele. Serile legau zilele una de alta atât de strâns, încât aproape că era de-ajuns să țină laolaltă și acea vară dezlănătă.

Serile nu fuseseră nicidecum plimbări. Irene pășea pe acele ceasornicului.

Irene era punctuală.

Bărbatul era punctual.

În fiecare seară, bărbatul stătea pe jumătate ascuns de frunze în spatele aceluiași tufiș. Irene venea prin nisip. El era deja descheiat la pantaloni. Irene se oprea în loc.

El nu mai spunea nimic. Irene îl privea. El gâfâia. În fiecare seară dura la fel de mult. Marea nu-i

acoperirea vocea. În fiecare seară, gura i se frângea în același mod. La fel și fața îi devenea moale și bătrână.

La fel și apa devenea mai zgomotoasă când el tăcea. Tufa se îmblânzea și ea la fel. Se mișca doar în vânt. În fiecare seară.

Irene l-a căutat în timpul zilei pe acest bărbat. Și seara, după ce el dispărea. L-a căutat prin apropierea crâșmelor. Și nu l-a zărit niciodată. Sau l-a văzut atât de des, încât nu l-a recunoscut, deoarece pe stradă și în cârciumi era un altul.

Ar fi putut fi dragoste. Dar în zilele dintre acele seri când se-ntâmpla asta, Irene nu găsisese alt cuvânt decât pe acela de *obișnuință*. Se simțea de parcă i-ar fi scăpat ceva. Ca și cum atunci, în golul dintre cer și nisip, ea nu s-ar fi dezmeticit bine. Cum ar putea să fie dragostea punctuală?

Irene l-a căutat pe acest bărbat și l-a găsit pe Franz.

Îl văzuse pe Franz în fața cârciumii mici de lângă calea ferată. Franz ședea pe jos, lângă intrare. Cu capul sprijinit de un scaun.

Franz mai mult zăcea decât ședea. Trupa rock cânta tare. Muzica te asurzea. Franz era beat.

Bețivul vorbea cu ochii pe jumătate închiși și privea cerul cu gura căscată. În fața lui se înșirau picioarele copiilor din sat. Zgâriate de tufe cu spini. Și desculțe.

Bețivul vorbea cu copiii pe germană. Și cu sine însuși.

Copiii participau la propozițiile lui dezlănate, neterminate. În limba celeilalte țări, i-au sprijinit capul de o tufă. Privind pe furis în jur când au făcut asta.

Fusese ca un fel de apropiere în două limbi care nu se înțelegeau una pe alta. O apropiere față de un străin. O apropiere interzisă.

Copiii chicoteau nesiguri. Un pic răutăcioși, puțin triști, pentru că încă nu înțelegeau unele lucruri. Și totuși, știau că acel străin plătea cu beția lui pentru frumusețea mării lor.

Uneori, pe lângă sat treceau lungi marfare. Țăcănind în noapte și acoperind muzica.

Apoi au început să strige niște mame. Copiii l-au abandonat pe bețiv, lăsându-l singur cu sine însuși, cu pământul, cu scaunul și cu tufa. Au fugit fără să se uite înapoi, pe lângă șine, înspre sat. Se întunecase de mult.

Muzicienii își strângeau instrumentele în valioarele lor. Numai toba rămăsese în mijlocul meselor.

— Ce facem cu străinul? întrebă bateristul.

Arătă înspre omul beat, își îndepărtă cu bățul părul din frunte. Puse apoi ambele bețe în geantă și se îndreptă spre ieșire.

— Hai, vino, îi spuse Irenei. Vino, ajunge.

Iar Irene traversă încăperea.

Și nu se duse înspre el.

Irene se îndreptă înspre omul beat.

— Hai, vino, îi spuse Irene, ridică-te. Trebuie să pleci de-aici, acuși vine poliția. N-auzi?

Irene îl sprijini de un copac din apropiere. Îi propti picioarele de un trunchi de copac ca să nu cadă.

— Măi, omule, spuse Irene.

Abia îi ajungea până la umeri, atât era de înalt și masiv când s-a pus pe picioare.

— De ce faci asta?

Omul nu reacționa. Doar se bălângănea întruna.

— Unde locuiești, zi, unde locuiești? Te duc până acolo.

Fața îi era mică. O privea pe Irene cu gura căscată.

— Doamne, unde locuiesc? La Marburg, răspunse el.

Irene râse și oftă. Îl ținea strâns de cureaua de la pantaloni, pentru că era atât de greu și se tot bălângănea. Era mult mai tânăr ca ea. Iar pantofii îi erau plini de nisip. Și străzile atât de întortocheate.

— Hai la Marburg, zise Irene.

El dădu din mâini.

— Nu, nu la Marburg.

— Nu la Marburg, răspunse Irene. Hai la hotel. Unde-i hotelul tău?

Pe malul apei erau blocuri înalte. Hoteluri pentru străini, cu vedere spre mare. Ferestre cu ve-

dere în depărtare. Acolo unde Irene nu avea voie s-ajungă.

Omul își găsi hotelul. Găsi cheia. Găsi liftul. Recepționarul vorbea la telefon. Irene citi numărul de pe legătura de chei și găsi camera. Aprinse lumina de undeva de lângă ușă.

Pe masă era o carte: *Diavolul pe dealuri*.

Bărbatul deschise larg fereastra. Irene îl așeză pe unul dintre cele două paturi.

— Te cheamă Franz? Parcă așa-ți ziceau copiii.

El nu înțelegea rostul întrebării. Tăcea. Avea ochii cenușii, dinții îi presau buzele, marginea incisivilor era asemenea unei lame de fierăstrău subțiri și albe.

— Eu-s beat, dar tu vorbești germană. Tu nu ești beată, cum de vorbești germană?

Irene se duse la fereastră. Privi afară.

— Îți spun mâine.

Franz nu mai știa nimic de sine. Nici măcar că adormise și că gura îi rămăsese deschisă și i se uscaser, iar buzele îi erau aspre ca bulgării de pământ de pe țarm.

Irene privi perdeaua care atârna până la podea. Privi în gol, pe fereastră, la spațiul acela care se întindea negru între cer și apă. Franz își mișca mâinile în somn. Așa, adormit, fața lui luminată de bec părea absentă pe patul alb.

Pe Irene o cuprinse dorul. Care nu era dor. Era o stare a lucrurilor inanimat. A pietrelor, a apei. A marfarelor și a ușilor, a lifturilor în mișcare.

În spațiul negru de afară se întindeau căile tranșante ale nopții.

După puterea vântului care-i bătea în față, Irene simți că acea cameră de hotel se găsea sus de tot. Stelele îi înțepau fruntea. Apa vuia jos, departe.

— Nu, spuse Irene pe fereastră afară.

Merse la chiuvetă. Bău apă rece făcând mâna căuș. Închise lumina. Ca și Franz, se întinse îmbrăcată pe celălalt pat. Simțind cum camera se prelinge pe fereastră în șiroaie mici, în spațiul pustiu, unde întunericul era și mai mare.

Irene nu putea să plângă pe întuneric.

Irene dispăru cufundându-se în somn.

Până ce ziua îi înțepă ochii.

Franz ieși gol din baie. Lângă pat, o pată de lumină se mișca băjbâind de-a lungul peretelui. Franz se așează pe marginea patului.

— Ieri-seară, spuse el. Cum de ai ajuns aici? Că eu nu mai știu.

— Nici eu, spuse Irene. Am depus actele de emigrare. E ultima vară. Îmi aștept pașaportul.

Franz încuviință din cap.

— Te-am cărat după mine, spuse Irene. Abia te-am dus.

Franz îi mângâie degetele.

— Marea asta, spuse Franz.

Se uită în tavan. Irene atinse cu degetul pata de lumină de lângă pat.

Franz îi luă degetul din pata de lumină și îl sărută. Se uită la patul lui gol și răvășit. Apoi pe fereastră, cu capul pe jumătate întors. Soarele era imens.

— Ce mănâncă oamenii din sat?

— Pește.

— Și dimineața?

— Pește.

— Și copiii?

— Pește.

Irene simți cum lacrimile i se preling pe tâmpile în jos și în urechi.

— Mă duc să mă spăl, e mai bine decât să plâng. Încă mai am pe mine ziua de ieri.

Franz se întinse peste ea.

— Vreau să mă culc cu tine.

Pata de lumină s-a răsucit licărind. Apoi capul s-a ferecat. Ochii ei s-au închis. Privirea ei săpa înăuntru coridoare prin tot corpul. Îl simțea pe Franz, îi simțea oasele de parcă ar fi fost ale ei.

Corpul era fierbinte și găsea cuvintele potrivite. Tot corpul îi gândea și cugeta de câte ori Irene spunea ceva.

Apoi Irene și Franz se aflau la gară. Franz pleca la Marburg.

Irene avea în geantă o bucată de hârtie cu adresa lui. Și în cap desenul făcut în nisip. Și frunza de plop pe care Franz o pusese acolo unde era Marburg. Și piatra pe care Franz o pusese acolo unde era Frankfurt.

Irene refuza să se gândească la despărțire.

Apoi trenul plecă.

Irene se întoarse în sat luând-o pe alea cu plop. Îl zărise în fața unei case pe unul dintre copiii care seara fuseseră în cârciumă. Bătea vântul. Tufele se mișcau la picioarele ei.

— Te pierd din ochi, spusese Franz.

Iar Irene:

— ...mă pierzi din minte.

— Prostii, zisese Franz.

Irene merse la poștă. Cumpără o vedere cu golful.

Irene scrisese:

De fapt nu vreau deloc să-mi scrii. Eu ți-aș răspunde. Și totuși, eu vreau să îți scriu. E o diferență aici.

— Când crezi că vii? întrebuse Franz.

Irene îi trimise mai întâi vederea. O lăsă să cadă în cutia poștală, cu destinația Marburg. Auzi cum a căzut, de parcă s-ar fi făcut bucăți. Cutia poștală era goală.

Zgomotul de pe fundul cutiei poștale fusese zgomotul neliniștii. Al neliniștii care era Irene însăși. Nerăbdare și așteptarea pașaportului.

Telefonista mânca pește.

— Cameră cu vedere în depărtare, spusese Irene tare.

Telefonista zâmbi: scoase din gură un os acuit și alb.

Apoi auzi marea vuind lângă ea. Irene mersese mult de-a lungul coastei.

Irene mersese repede. Voia să fie punctuală.

Lipsise două seri la rând.

Irene se opri în nisip. Tufa se mișca doar în bătaia vântului.

Bărbatul nu mai era acolo.

Apa lovea fundul bărcilor. Le trăgea cu ea, apoi le împingea iarăși în nisip. Lemnul scârțâia.

Irene auzi voci, chicoteli.

Un plop se mișcă. Nu de la vânt. În spatele lui stătea un bărbat și-și freca mădularul.

Mai jos de el, trei fete se așezaseră în nisip. Mâncau pește. Chicoteau.